

Sygn. akt III KK 461/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Grzegorzczak (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gierszon

SSN Andrzej Stępka (sprawozdawca)

Protokolant Jolanta Włostowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Krzysztofa Parchimowicza
w sprawie B. N.

skazanego z art. 178 a § 1 kk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 20 marca 2014 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego

od wyroku Sądu Rejonowego w P.

z dnia 1 sierpnia 2013 r.,

**uchyła zaskarżony wyrok w części dotyczącej orzeczenia o
środku karnym i sprawę w tym zakresie przekazuje Sądowi
Rejonowemu w P. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Prokurator Prokuratury Rejonowej oskarżył B. N. o to, że w dniu 26 maja 2013 r. w miejscowości M., po drodze publicznej, w ruchu lądowym prowadził ciągnik rolniczy marki International, nr rej. [...], będąc w stanie nietrzeźwości (0,53

mg/l i 0,51 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu) – a więc oskarżył go o czyn z art. 178a § 1 k.k.

Jednocześnie na podstawie art. 335 § 1 k.p.k. prokurator wniósł o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy i wymierzenie uzgodnionej z oskarżonym kary grzywny w wysokości 50 stawek dziennych, przy ustaleniu, że wysokość jednej stawki wynosi 50 zł oraz orzeczenie na okres jednego roku środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, na które wymagana jest kategoria „T” (k. 31).

Sąd Rejonowy w P., procedując na posiedzeniu w dniu 1 sierpnia 2013 r., w sprawie o sygn. akt II K .../13, uwzględnił ten wniosek i wydanym w tym samym dniu wyrokiem uznał oskarżonego B. N. za winnego dokonania zarzucanego mu czynu, stanowiącego występki z art. 178a § 1 k.k. Za to przestępstwo skazał go na karę 50 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość każdej z nich na kwotę 50 złotych, jednocześnie na podstawie art. 42 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego na okres 1 roku środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych za wyjątkiem pojazdów, do których prowadzenia uprawnia prawo jazdy kategorii „T”, nadto zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe, w tym opłatę w wysokości 250 zł oraz kwotę 90 zł tytułem wydatków poniesionych przez Skarb Państwa (k. 38).

Wobec niezaskarżenia wyroku przez strony, orzeczenie to uprawomocniło się bez postępowania odwoławczego w dniu 14 sierpnia 2013 r.

Kasację od wyroku Sądu Rejonowego, w części dotyczącej środka karnego, wniósł na niekorzyść skazanego Prokurator Generalny, który na podstawie art. 523 § 1 i 4 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k. oraz art. 537 § 1 i 2 k.p.k. zarzucił wyrokowi rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 343 § 6 k.p.k. w zw. z art. 335 § 1 k.p.k., polegające na orzeczeniu wobec oskarżonego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych za wyjątkiem pojazdów, do których prowadzenia uprawnia prawo jazdy kategorii „T”, mimo uwzględnienia uzgodnionego z oskarżonym wniosku prokuratora o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzania postępowania dowodowego, obejmującego orzeczenie środka karnego - zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, na które wymagana jest kategoria „T”.

W konkluzji autor kasacji wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego była zasadna i należało uwzględnić ją w całości. Trzeba zgodzić się z autorem kasacji, że orzeczenie Sądu Rejonowego nie budzi zastrzeżeń w zakresie uznania winy skazanego i przyjętej kwalifikacji prawnej przypisanego mu czynu. Trafnie w kasacji podkreślono, że Sąd uwzględniając na podstawie art. 343 k.p.k. złożony przez prokuratora w trybie art. 335 § 1 k.p.k. wniosek, tym samym stwierdził, iż okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości, zaś postawa oskarżonego wskazuje, że cele postępowania zostaną osiągnięte bez przeprowadzenia rozprawy, a zaproponowana kara i środek karny spełniają wymogi ustawowe. Mimo tego jednak orzeczenie to jest wadliwe, gdyż w części odnoszącej się do środka karnego zapadło z rażącym i mającym wpływ na treść wyroku naruszeniem przepisów prawa wskazanych w zarzucie kasacji.

W zaskarżonym kasacją wyroku, Sąd Rejonowy w P., wbrew treści złożonego przez prokuratora i uzgodnionego z oskarżonym wniosku, przewidującego między innymi orzeczenie na podstawie art. 42 § 2 k.k. obligatoryjnego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, na które wymagana jest kategoria „T”, orzekł zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych za wyjątkiem pojazdów, do których prowadzenia uprawnia prawo jazdy kategorii „T”.

W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, że sąd orzekając w trybie art. 335 k.p.k. i art. 343 k.p.k., jest związany wnioskiem prokuratora zawartym w akcie oskarżenia w tym znaczeniu, iż nie może skazać oskarżonego na posiedzeniu w sposób odmienny niż określony we wniosku (art. 343 § 7 k.p.k.). Ewentualna potrzeba dokonania jakichkolwiek zmian w tym zakresie, niezależnie od faktu, czy byłaby to zmiana na korzyść, czy też na niekorzyść oskarżonego, wymaga dokonania stosownej modyfikacji wniosku z udziałem stron, bądź skierowania sprawy do rozpoznania na rozprawie na zasadach ogólnych (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 lipca 2013 r., IV KK 86/13, OSNPG 2013/Nr 10, poz. 11; z dnia 11 lipca 2013 r., IV KK 199/13, OSNPG 2013/Nr 10, poz. 9; z dnia 16 lipca

2013 r., III KK 202/13, OSNPG 2013/Nr 10, poz. 10; z dnia 8 września 2009 r., sygn. IV KK 287/09, LEX nr 519609).

Ponieważ w przedmiotowej sprawie Sąd był związany wnioskiem prokuratora, który to wniosek był przecież wyrazem ugody prokuratora z oskarżonym, określającej warunki dobrowolnego poddania się karze, to orzekając zakaz prowadzenia pojazdów w sposób odmienny od uzgodnionego, Sąd wykroczył poza zakres ugody, rażąco naruszając wymienione przepisy prawa karnego procesowego, co w sposób istotny wpłynęło na treść zapadłego orzeczenia. Jak słusznie podniesiono w kasacji, niezależnie od tego, że orzeczono zakaz, którego zakres odbiega od uzgodnionego między prokuratorem a oskarżonym, to przede wszystkim zaniechano orzeczenia zakazu odpowiadającego rodzajowi pojazdu, którym oskarżony kierował w czasie popełnienia przestępstwa.

Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie zwracał uwagę na konieczność zachowania związku między zakresem orzekanego zakazu a rodzajem pojazdu jakim poruszał się sprawca. Nie ulega wątpliwości, iż w zakres orzeczenia o zakazie prowadzenia pojazdów mechanicznych, w pierwszej kolejności, powinno wchodzić uprawnienie do prowadzenia pojazdu tego rodzaju, którym sprawca dopuścił się przestępstwa. Orzeczenie zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych innego rodzaju niż ten, do którego należał pojazd prowadzony przez sprawcę, pozostaje w oczywistej sprzeczności z istotą tego zakazu i stanowi rażącą obrazę przepisu art. 42 k.k. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2007 r., III KK 437/06, OSNKW 2007/Nr 3, poz. 29).

Ponieważ Sąd Rejonowy procedował w sposób wadliwy w części dotyczącej orzeczonego środka karnego, stało się konieczne uchylenie tylko w tej części wyroku i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Rozpoznając sprawę ponownie Sąd Rejonowy uwzględni wyrażone powyżej zapatrywania prawne (art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.).